

Meðalverð á hverju hundraði og hverri alin í fyrtöldum landaurum verður:

	Hundrað á		Aur. 50
	Kr.	aur	Aur. 23. marz
Eptir A. eða í fríðu	90	10	80
— B. — í ullu, smjöri og tólg	76	50	59
— C. — í ullar tóvöru	78	84	66
— D. — í fiski	68	62	57
— E. — í lýsi	38	15	32
— F. — í skinna-vöru	60	19	50
En meðalverð allra landaura samantalið	412	40	344
og skipt með 6, sýnir:	68	73	57

meðalverð allra meðalverða

Reykjavík, 23. dag marzmán. 1880.

Bergur Thorberg. P. Pjetursson.

— Brjef landshöfðingja til allra prófaste um almennt manntal 1. október 1880. — Hinn 1. október þ. á. á samkvæmt brjefi ráðgjafans frá 28. f. m. að fara fram manntal um allt Ísland; eiga prestar að sjá um, að samdar verði nákvæmar skýrslur um, hverjir menn sjeu þennan dag eða aðfaranótt hans á sjerhverju heimili í prestakallinu, og eru hreppstjórar og hreppsnefndarmenn eða þeir aðrir áreiðanlegir sóknarboendur, sem presturinn kveður til þess, skyldir að semja skýrslur þessar samkvæmt nákvæmari leiðbeining prestsins fyrir hverja kirkjusókn, og sendir presturinn síðan sóknar-tölur þessar með skýrslunum prófasti áleiðis hingað.

Fyrir þau heimili, þar sem ómögulegt reynist að telja fólkið 1. okt., ber samt að gefa skýrslu um, hverjir dvalið hafa hinn 1. október eða aðfaranótt þessa dags á heimilinu þannig, að skýrslurnar í heild sinni sýni, hve margir menn í rauninni hafi verið á hverju heimili á Íslandi 1. október 1880.

Hjer með sendi jeg yður nú, herra prófastur, til útbýtingar til sóknarpresta þeirra, sem undir yður eru skipaðir

- » » exemplör af «reglum fyrir því, hvernig semja skuli skýrslurnar um fólkstölu á Íslandi 1. október 1880», og eru þær til leiðbeiningar fyrir hreppstjóra og aðra, er taka manntalið á hinum einstöku heimilum.
- » » exemplör af «skýrsluformi» til nákvæmari leiðbeiningar og betra skilnings á þessum reglum.
- » » exemplör af eyðublöðum til afnota fyrir hreppstjóra og aðra, sem eiga að semja hinar ítarlegu skýrslur um manntalið á hinum einstöku heimilum.
- » » exemplör af eyðublöðum undir «fólkstalistölur» þær, er prestar eiga að semja og eru á þessum eyðublöðum prentaðar reglur þær, er prestar í þessu tilliti eiga að ganga eptir.

Þjer eruð, herra prófastur, þjónustusamlega beðinn, að útbýta sem fyrst til allra presta í prófastsdæmi yðar því, sem með þarf í hverja sókn af fyr nefndum eyðublöðum og reglum, og að leggja fyrir þá, að þeir útvegi sjer sem fyrst aðstoðarmenn þá, er þeir þurfa með við fólkstalið, leiðbeini þeim svo ítarlega, sem kostur er á með tilliti til framkvæmda á manntalinu og samnings skýrslanna, og síðan sjái um, að allt fari reglulega og tímanlega fram samkvæmt hinum gjörðu fyrirskipunum.

51
31. marz. Fyrir 15. oktbr. þ. á. eiga prestar að vera búnir að senda yður fólkstöflur sínar með hinum ítarlegri skýrslum, er þeir hafa fengið frá aðstoðarmönnum sínum, og þar eptir sendið þjer skýrslurnar hingað með athugasemdum þeim, er þjer kynnuð að finna tilefni til, svo fljótt sem mögulegt er.

R E G L U R

52
31. marz. fyrir því, hvernig semja skuli skýrslurnar um fólkstölu á Íslandi 1. október 1880.

Með því fólkstal er mjög áriðandi, til þess að komast að rjettri niðurstöðu um lands- og sveitarhagi í ýmsu tilliti, væntir stjórnin þess, að allir, sem hlut eiga að máli, gjöri sjer far um, að láta í tje þær skýrslur, sem með þarf, sem nákvæmlegast og eptir beztu vitund, og styðji að því eptir megni, að fólkstalan fari sem bezt fram.

1. Fólkstöluna skal byrja 1. október 1880, og skal henni lokið sama dag, þar sem því verður við komið, en þegar henni verður eigi lokið samdægurs, skal halda henni áfram hvern virkan dag, þangað til henni er lokið svo fljótt sem verður.
2. Prestur skal láta hreppstjóra semja fólkstölutöflu í sókn hverri. Sje nokkur hreppstjóri veikur, eða með öðru móti tálmaður, skal prestur fela það á hendur áreiðanlegum bónda í sókninni. Í Reykjavík skulu lögregluþjónarnir semja fólkstölutöfluna, og segir bæjarstjórnin fyrir um það, sem þar að lýtur.
3. Til þess að fólkstalan verði gjörð svo fljótt og nákvæmt, sem unnt er, skal sóknarpresturinn, nokkrum dögum áður en telja skal, fá hverjum hreppstjóra í sókninni 1 exemplar af þessum reglum og hinu prentaða skýrsluformi með þeim, og svo margar arkir af töluskránum, er þurfa þykir. Presti ber einnig að leiðbeina hreppstjóra í öllu því, sem nauðsyn kynni til að bera, og einkum að brýna það fyrir honum, að við hafa mestu nákvæmni sem auðið er, og að leiða hlutaðeigöndum fyrir sjónir, að eigi sje tilefni til að draga dulur á neitt það, sem getið skal í töflunum, þar eð tilgangurinn sje enginn annar en sá, að fá nákvæma skýrslu um fólkstjöldann í landinu.
4. Fólkstölu skal haga eptir því, sem bæir liggja beinast og gegnzt við, og ber þess einungis að gæta, að eigi sje sleppt neinum bæ eða húsi, og hvergi sje tvisvar talið.
5. Þegar talið er, skal færa til á fólkstölutöfluna öll þau heimili, og alla þá menn, sem eru á hverjum bæ eða í hverju húsi. Til eins heimilis heyra að eins þeir, sem hafa sameiginlega matreiðslu. Próventumenn, lausamenn, húsmenn eða aðrir, er í húsinu búa, verða því ekki taldir sem sjerstök heimili, þegar þeir eigi hafa matreiðslu sjer, en borða hjá öðrum, og skal við nöfn þessara manna setja + í heimiladálkinn, til þess það sjáist, að þeir heyri ekki undir neitt heimili. Sjeu fleiri en eitt heimili á sama bæ eða í sama húsi, skal greina þau hvert frá öðru með stryki.
6. Sjerhver skal talinn í því húsi eða á þeim bæ, þar sem hann hefir verið um nóttina milli hins 30. septbr. og 1. oktbr. 1880, hvort sem hann á þar heima eða ekki, en á aðalskýrsluna tilfærast að eins þeir, sem eiga heima þar sem þeir eru taldir, eða í einhverju húsi eða á einhverjum bæ í þeirri sókn. Hafi einhver tjeða nótt eigi verið í manna húsum, á ferð eða því um líkt, skal hann talinn þar sem hann fyrst kemur á bæ 1. oktbr. Eigi má telja með börn, sem fœðast eptir 1. okt. 1880 kl. 12 um hádegi, heldur skal álita þau sem ófœdd, en þá, sem kunna að deyja eptir 1. oktbr. kl. 12 um hádegi, en áður en talið er, skal telja með, eins og þeir væru lifandi.